

ศิลปากร

นิตยสารรายสัปดาห์ของกรมศิลปากร

ปีที่ ๑๔

เล่ม ๒

กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๕๑๓

๑๔

๒

สารบัญ

ปีที่ ๑๔ เล่ม ๒

กรกฎาคม

๒๕๑๓

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
... .. และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หน้า ๑
๒. สมาคมภาษาไทย (หรือรักษากาษาไทย) กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ,, ๑๗
๓. พระพุทธรูปประทับยืน ห่มเฉียง ปางประทานพรและ
พุทธศิลป์ในภาคเอเชียอาคเนย์... .. ศาสตราจารย์ จอห์น บอสเชอเลีย
... .. ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล ทรงเรียบเรียง ,, ๓๗
๔. มาตรการประเมินคุณค่าเอกสาร ชูศรี สวัสดิ์สงคราม แปลและเรียบเรียง ,, ๕๑
๕. รายงานทางวิชาการ การขุดค้นโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์
ของคณะสำรวจ ฯ ไทย-อังกฤษ ที่บ้านโลกเจริญ ตำบลบัวชุม
อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๕๑๓ นิคม สุทธิรักษ์ ,, ๘๓
๖. คำอ่านศิลาจารึก อักษรไทยฝักขาม ภาษาไทย ได้มาจากวัดศรีเกิด
ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประสาร บุญประครอง ,, ๙๕
๗. งานของกรมศิลปากรในรอบปีที่ ๓๗ ,, ๑๐๗
๘. ข่าวสถานการณ์พิพาทระหว่างชาติ (Icom)... .. ,, ๑๑๔

SILPAKON

Vol. 14

July, 1970

No. 2

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Language Improvement Association by National Archives Division, Department of Fine Arts	„ 17
3. Buddha Image, Standing with Robe on Left Shoulder, Bestowing Favor (Varamudra), and Buddhist Arts in Southeast Asia. by Professor Jean Boisselier Translated and Compiled by Professor M.C. Subhadradis Diskul	„ 37
4. Appraisal Standards for Archives Translated and Compiled by Choosri Swadisongkram	„ 51
5. Report of the Thai-British Archaeological Expedition in Pre-historical Excavation at Ban Kok Charoen, Tambon Buachum, Amphoe Chaibadan, Changwat Lop Buri, 1970 by Nikhom Sudhilak	„ 83
6. Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Fakkam Characters, from Wat Srigoed, Tambon Phra Singh, Amphoe Muang, Changwat Chiangmai by Prasarn Boonprakong	„ 99
7. The 37th Year of the Department of Fine Arts	„ 107
8. News from Icom	„ 114

คำอ่านศิลาจารึก อักษรไทยฝักขาม ภาษาไทย

ได้มาจากวัดศรีเกิด ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

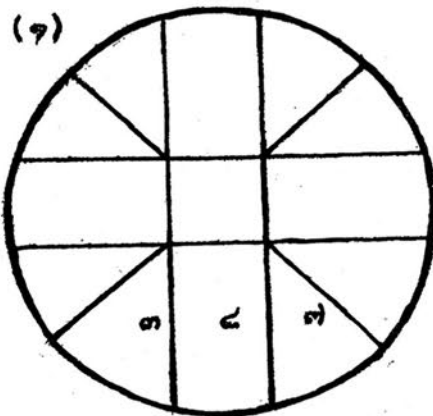
ปัจจุบันอยู่ในวัดศรีเกิด ด้านขวาของพระวิหารพระพุทธรูปแข่งคม ตั้งอยู่ใกล้บันได
พระวิหาร ด้านที่ ๑ มีอักษร ๑๔ บรรทัด ด้านที่ ๒ มีอักษร ๑๘ บรรทัด

เนื้อวัตถุที่จารึกเป็นหินทราย สีเทา

วัดส่วนกว้าง ๓๗ ซม. ส่วนสูง ๖๕ ซม. ส่วนหนา ๖ ซม.

นายประสาร บุญประคอง อ่านและอธิบายคำ
ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษาและตรวจแก้

ด้านที่ ๑

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. ศุภกรมสตุสักราชไต้ ๑๑๖๑ ทวในปีลกคัเมต ศุภมัสตุ สักราชไต้ ๑๑๖๑^(๒) ตัวในปีกคัเมต^(๓)
เต
๒. อีน ๓ ออก ๗ คำวนแผดมีพมหา อน ๓^(๔)ออก^(๔)๗ คำ วันพฤห์สบัติ มีพระมหา
สมเด็จบวคคหล—

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

<p>๓. วงโพธิรุกขาพิชชารามันมีนามบัญญัติ
วานนทา</p> <p>๔. วิริยวงศ์เป็นเค้าแลสวาทเจ้ากาวิ
ปัญญา</p> <p>๕. ชติลวงศ์เป็นศาสนูปถัมภกทศิตยม
เจ้าชู</p> <p>๖. ตนมมาเลงหันยังพรพุทธไภวณพิมรูป
เจ้าตนซีแคง</p> <p>๗. กมตั้งอยู่วัดป่าตานน้อยนอกแ่งกระเรื่อง
เถารอนน้อยนร</p> <p>๘. นานาเจ้าเซนพรตโลกราชเจ้าหนักทอง
๓๓๐๐๐๐๐ จิงชัก</p> <p>๙. เซินเอาศรัทธาหนพายนอกหลายมีสมเด็จ
เส</p> <p>๑๐. ฐาบบรมบ่อพิตรพรเป็นเจ้าเจ้าพรนคอน</p> <p>๑๑. ชยงใหม่ตนไคยังนำมูทธาภิเสกความหาสุริย</p> <p>๑๒. วงสกรสตราธิราชเจ้าเป็นเค้าลิเทวีแม่
เมือ</p> <p>๑๓. งชีวันทเทวีเป็นบรรณเทวีชุนลีเจ้ามหา</p> <p>๑๔. อุปปราชาหอหน้าเป็นอาธาปคิตลีราชชเทวี
นา</p> <p>๑๕. งฟองแก้วเป็นเค้าแก้วเทวีชุนถัดมาเจ้าสุ</p> <p>๑๖. วรณหริภุญชุนคอนเทวีชีนางแก้วสุวรรณ</p> <p>๑๗. เป็นเค้าแก้วเทวีชุนถัดมาเจ้าคำมุนราชชวงศา
ชุน</p> | <p>วงโพธิรุกขาพิชชาราม ตนมมีนามบัญญัติ
วานนทา</p> <p>วิริยวงศ์เป็นเค้า^(๖)แลสวาทเจ้ากาวิ
ปัญญา</p> <p>ชติลวงศ์ เป็นศาสนูปถัมภก ทศิตย โยม
เจ้าชู—</p> <p>(๗) (๘)
ตนมมาเลงหัน ยังพระพุทธไภวณพิมพิมรูป
เจ้าตนซีแคง—</p> <p>กม ตั้งอยู่วัดป่าตาลน้อย นอกแ่งกระเรื่อง
เถารอนน้อยนร</p> <p>หนาน เจ้าเช่น^(๙)พระติโลกราชเจ้า หนักทอง
๓๓๐๐๐๐๐จิงชัก</p> <p>เซินเอาศรัทธาหน^(๑๐) พายนอกหลาย มีสมเด็จ
เส—</p> <p>ฐาบบรมบพิตรพระเป็นเจ้า เจ้าพระนกร</p> <p>เชียงใหม่ ตนไคยังนำมูทธาภิเสก ว่ามหาสุริย</p> <p>วังสกรสตราธิราชเจ้าเป็นเค้า แลเทวีแม่
เมือ—</p> <p>ง ชีวันทเทวีเป็นบรรณเทวีชุนถัดมา เจ้ามหา—</p> <p>อุปปราชาหอหน้าเป็นอาธาประดิษฐ์ แลราชเทวี
นา—</p> <p>งฟองแก้วเป็นเค้าแก้วเทวีชุนถัดมาเจ้าสุ -</p> <p>วรณหริภุญชุนคอนเทวีชีนางแก้วสุวรรณ</p> <p>เป็นเค้าแก้วเทวีชุนถัดมา เจ้าคำมุนราชชวงศา
ชุน</p> |
|---|---|

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑๘. ชุคนลีสตตนิกายนครวาสีปรีสติโย
ไหยน้อง

. ชุคนแลสตตนิกายนครวาสีปรี สติโย
ไห่น้อง

๑๙. ยิงทือได้นิมน์เอพรเจ้าตนชีแ่งคม
อยู่วักป่า (ทาน)

หญิงที่ได้นิมนต์เอพรเจ้าตนชื้อแ่งคม
อยู่วักป่าตาล

ด้านที่ ๒

๑. นอย.....
.....วันใด ๗ วันค่อ

น้อย.....
.....วันใด ๗ วัน ก็

๒. เอาเจงขึ้นสู่แทนทศศุทสำรา (น) ไต้เสา
เอายิง

เอา (ส) ตึงขึ้นสู่แทนทศศุทสำราญ ไต้เสา
เอายิง

๓. ติดคำใหม่เปนมกอนเถิงศกรราช
๑๑๖๗ ศ

ติดคำ^(๑๑)ใหม่เป็นปฐมก่อน เถิง^(๑๒)ศักราช
๑๑๖๗^(๑๓)ศ—

๔. วปีลคัปป้าเคือน ๙ ออก ๑๑ คำ
วัน ๖ ค่อไคปกพ

ว ปีคัปป้า^(๑๔)เคือน ๙^(๑๕)ออก ๑๑ คำ
(๑๖) (๑๗)
วัน ๖ ก็ได้ปกพ

๕. รวีหาน่านหลังขึ้นไสรักหังก้าน้ำอ้อย
ปุรชายสุพ

(๑๘)
ระวิหาร หาญหลังขึ้นไสรักหังก้าน้ำอ้อย
ปุรชายสุภ

๖. ยสย้งรัก ๑๓๐๐๐๐ หาง ๒๔๐๐
คำ ๑๒๒๐๐ ปูน ๓ ล้าน น้ำอ

ยสย้งรัก ๑๓๐๐๐๐ หาง ๒๔๐๐
คำ ๑๒๒๐๐ ปูน ๓ ล้าน น้ำอ—

๗. อ้อย ๖๐๐๐๐๐ เหล็กคน ๑๕๙๐๓
เหล้มแล้วทงพรเจ้า

ออย ๖๐๐๐๐๐ เหล็กคน^(๑๙)๑๕๙๐๓
เหล้มแล้วทงพรเจ้า —

๘.หนเถิงษกะพะทะ ๑๑๗๑ ทว
มเสงฉนากเมภาชพิไส

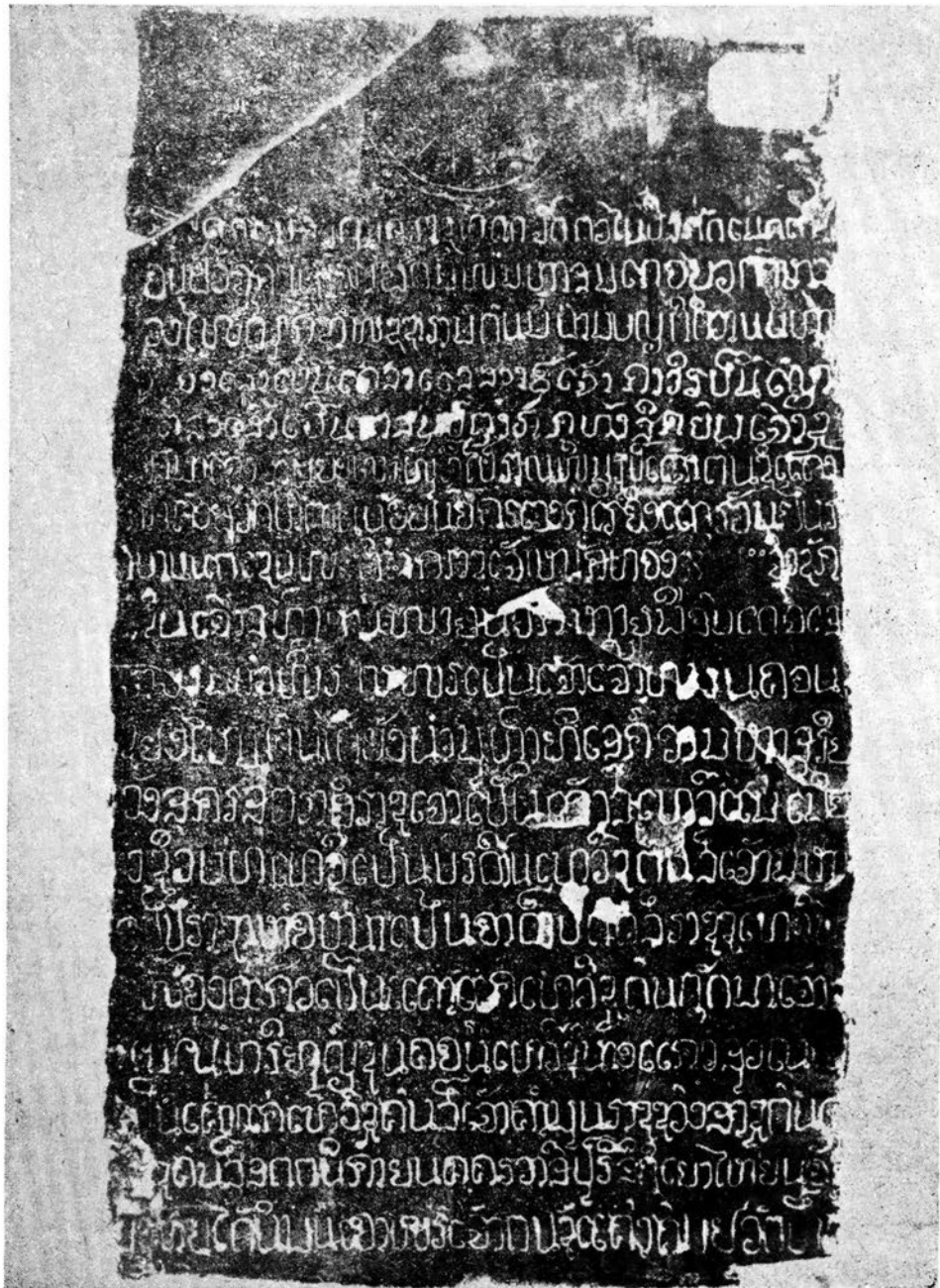
.....หนเถิงศกพทะ ๑๑๗๑ ^(๒๐)ทัว
(ปี) มะเส็ง ฉนากัมโพชพิสัย

๙.พิสาขมาสปุณณมีภฤคควาว
ไถงไท

.....พิสาขมาส^(๒๑)ปุณณมี^(๒๒)ภฤคควาว^(๒๓)
ไถง^(๒๔)ไทย

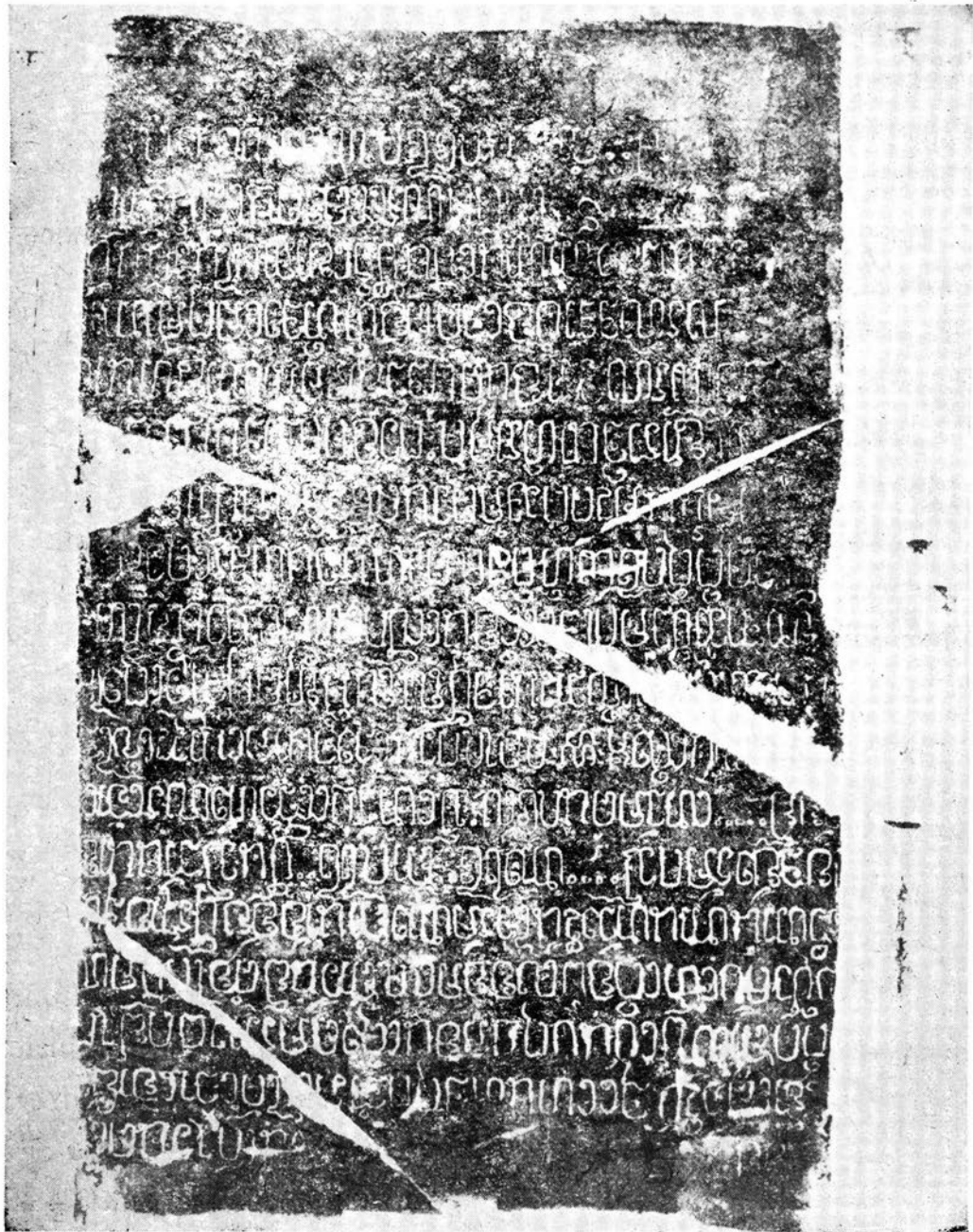
๑๐. ภาสาวาปีลกคัไสเคือนแบคพงเมง
วัน ๖ ไทย

ภาษาว่า ปีกักไส้^(๒๕)เคือน ๘^(๒๖)เพ็ง^(๒๗)เม็ง
วัน ๖ ไทย

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึกวัดศรีเกิด ต. พระสิงห์ อ. เมือง จ. เชียงใหม่

ด้านที่ ๒

ศิลาจารึกวัดศรีเกิด ต. พระสิงห์ อ. เมือง จ. เชียงใหม่

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

- ๑๑ (ว) ามี่เศตติถึ ๑๕ นาทีติถึ ๑ ทว
พรจนทสรเจจ...
๑๒. ...ายมนกขตตฤษถวัน ๑๔ ซี
จิตรปรากไ...
๑๓. ...วเยารสึนาทีฤษ ๑๐ ทวอติต
สาสนาสองสาม
๑๔. ๕๒ พรพสสาอน์กตสัสนาจกมา
พายหน้า
๑๕.พรพสสาบ่อเศตค้อที่หือสังเกตุ
กหมาย
๑๖.ฉหลงทำทานเปนปรีเยาसान
ไนวนันนั
๑๗. ๐๐๐๐ คำติคพรแก่งคมเจ้าชีวิ ๓๑
๑๘. ๓๐๐ คำรอม ๑๔๔๑ พ้อง
๕๔๔๑๑
- ว่ามีเศตติถึ ๑๕ นาทีติถึ ๑ ทว
พระจันทร์เสด็จ...
...ายมนักขัตตฤษถวัน ๑๔ ซีอ
จิตรปรากไ...
...ว่าโย (ก)ราสึนาทีฤษ ๑๐ ทว อติต—
ศาสนา ๒๓—
๕๒ พระพรราชา อนาคตศาสนา จักมา
กายหน้า
.....พระพรราชาบ่เศตค้อที่หือ (๒๔) สังเกตุ
กัหมาย
.....ฉลองทำทานเป็นปรีโยसान
ไนวนันนั
๐๐๐๐ คำติคพระแก่งคมเจ้าชีวิ ๓๑
..... ๓๐๐ คำรอม (๒๔) ๑๔๔๑ พระองค์
๕๔๔๑๑

อธิบายคำ

(๑) เลขในวงเล็บเลื่อน

(๒) ๑๑๖๑ เป็นจุลศักราช

(๓) ปีกัถเมต

= พุทธศักราช ๒๓๔๒

คือ กัถ = จศก เมต = ปีมะแม เป็นปีมะแมจศก
ของไทยภาคเหนือ แต่ตรงกับปีมะแมเอกศก
ของไทยภาคกลาง เพราะวิธีนับศกของไทยภาค
เหนือน้อยกว่าของไทยภาคกลาง ๕ ปี เช่น ๖
(หรือ จศก) ของไทยภาคกลาง = ๑ (หรือ
เอกศก) ของไทยภาคเหนือ ในที่นี้จึงอ่านว่า
กัถ = จศก เมต = ปีมะแม เป็นปีมะแมจศก
ของไทยภาคเหนือ

(๔) เดือน ๓ ของไทยภาคเหนือ

= เดือนอ้ายของไทยภาคกลาง

(๕) ออก	= ข้างขึ้น, ขึ้น
(๖) เป็นเกล้า	= เป็นประธาน, เป็นหัวหน้า
(๗) ชู้ต่น	= ทุกคน, ทุกพระองค์
(๘) เล็งหัน	= เพ่งมองเห็น
(๙) เซ้น	= เมื่อ, กรัง
(๑๐) หน	= ทาง, ฝ่าย
(๑๑) คำ	= ทองคำ
(๑๒) เถิง	= ถึง
(๑๓) ๑๑๖๗ เป็นจุลศักราช	= พุทธศักราช ๒๓๔๘
(๑๔) ปีคับเป้า	คือ คับ = โทศก เป้า = ปีฉลู เป็นปีฉลูโทศกของ ไทยภาคเหนือ แต่ตรงกับปีฉลูสัปตศกของไทย ภาคกลาง เพราะวิธีนับศกของไทยภาคเหนือ น้อยกว่าไทยภาคกลาง ๕ ปี เช่น ๖ (หรือ ฉศก) ของไทยภาคกลาง = ๑ (หรือเอกศก) ของไทย ภาคเหนือ ในที่นี้จึงอ่านว่าคับ = โทศก เป้า = ปีฉลู เป็นปีฉลูโทศกของไทยภาคเหนือ
(๑๕) เดือน ๙ ของไทยภาคเหนือ	= เดือน ๗ ของไทยภาคกลาง
(๑๖) วัน ๖	คือ เป็นวันขึ้น ๑๐ ค่ำ ถ้าถือเอาวันขึ้น ๑๑ ค่ำ ต้อง เป็นวันเสาร์
(๑๗) ปก	= ปลุก
(๑๘) หาง	= ชาค
(๑๙) เหล็กคน หรือเหล็กถนน	= ตะปู
(๒๐) ๑๑๗๑ เป็นจุลศักราช	= พุทธศักราช ๒๓๕๒
(๒๑) พิสาขมาส	= เดือน ๖
(๒๒) ปุณณมี	= วันเพ็ญกลางเดือน
(๒๓) ภฤกฤวาร	= วันศุกร์
(๒๔) ไถง (เขมร)	= วัน

(๒๕) ปีกัดไล่

คือ กัด = จศก ไส้ = ปีมะเส็ง เป็นปีมะเส็งจศกของไทยภาคเหนือ แต่ตรงกับปีมะเส็งเอกศกของไทยภาคกลาง เพราะวิธีนับศกของไทยภาคเหนือน้อยกว่าไทยภาคกลาง ๕ ปี เช่น ๖ (หรือจศก) ของไทยภาคกลาง = ๑ (หรือเอกศก) ของไทยภาคเหนือ ในที่นี้จึงอ่านว่ากัด = จศก ไส้ = ปีมะเส็ง เป็นปีมะเส็งจศกของไทยภาคเหนือ

(๒๖) เดือน ๘ ของไทยภาคเหนือ

= เดือน ๖ ของไทยภาคกลาง

(๒๗) เพ็ง

= เพ็ญ คือวันกลางเดือน

(๒๘) หือ

= ให้

(๒๙) รวม

= รวม